مقطع تحصیلی:کاردانی☐کارشناسی☐ رشته:... معماری.....ترم دوم سال تحصیلی: ۱۳۹۸- ۱۳۹۹

نام درس.مرمت و نگهداری معماری داخلی.....نام ونام خانوادگی مدرس:...گلنوش بهروش.....

آدرس emailمدرس:.....gbehravesh@yahoo.com....تلفن همراه مدرس:..۰۹۱۲۲۳۷۰۷۷۶.....

جزوه درس:..... مرمت و نگهداری معماری داخلی.....مربوط به هفته : هفتم■ هشتم☐ نهم☐

text: دارد ■ندارد☐ voice:دارد☐ ندارد■ power point:دارد☐ ندارد

تقسیم بندی آجر

محل کاربرد	نوع چیدمان آجری	نام تزئین
تمامی قسمت‌های بنا	گل انداز	رگ چین
طاق‌ها، گوشه‌سازی‌ها، مقرنس‌ها	جناغی	
طاق و بدنه بیرونی	حصیری	
تزئین بدنه بیرونی ابنیه و مناره‌ها	معقلی و بنایی	
چیدمان بدنه	دو رج	
معمولاً در ارتفاعات بنا جهت جلوه بهتر نقوش	پتکین/ هشت و گیر	خفته راسته
در بدنه بیرونی بنا خصوصاً مناره‌ها	آجری	گره بنایی
نمای داخلی بنا (در اطراف محراب)	آجر تلفیق با گچ	
نمای بیرونی	آجر تلفیق با کاشی	
در بدنه داخلی و خارجی بنا	خفته راسته و کلوک‌بند	تلفیق آجر و گچ
در نمای داخلی (خصوصاً گنبد)	آجر قالبی با نقش هندسی	
در نمای داخلی (خصوصاً محراب و گنبد)	آجر پیش‌بر با گچبری گیاهی	
در نمای خارجی (خصوصاً مناره‌ها	معقلی و بنایی / گره	تلفیق آجر با کاشی

قابل توجه مدرسین محترم : حداقل ۴ صفحه در هر هفته برای ارایه محتوای درس و یک صفحه برای خلاصه درس و نمونه سولات در نظر گرفته شود.

سنگ به مواد جامدی از پوسته زمین اطلاق می‌شود که از یک یا چند کانی که با یکدیگر پیوند یافته‌اند، تشکیل شده‌است. در زمین‌شناسی سنگ تجمعی طبیعی و جامد از مواد معدنی یا شبه معدنی است. لایه خارجی جامد زمین (سنگ‌کره) از سنگ تشکیل شده‌است. صخره‌ها سه گونه هستند:آذرین، رسوبی و دگرگون شده. دانش شناختن سنگ‌ها را سنگ‌شناسی می‌گویند. عنصر اصلی تشکیل دهنده تمامی سنگ‌ها سیلیس است.

شاید بتوان گفت ایده اصلی طراحی معماری سنگی به دوران غارنشینی برمی گردد، بشر به مرور با گذشت زمان توانست با تلفیق هنر و صنعت تاثیر شگفت انگیزی در سبک زندگی خود ایجاد نماید.

بدون شک می توان گفت ایران، در عرصه معماری استواری و تحکم بالایی دارد، تمدن غنی و جغرافیای خاص این خاک بنیان معماری سنگی را ریشه نهاد.

ایرانیان باستان در آغاز از سنگ برای ساخت ادوات و آلات جنگی استفاده می کردند و به مرور بکارگیری سنگ را در معماری لحاظ کردند، می توان نقطه اوج معماری سنگی را در ارزنده ترین میراث کهن، تخت جمشید به وضوح مشاهده نمود. معبد آناهیتا بارزترین نوع معماری سنگی می باشد. از ابتدا معماری سنگی ایران تلفیقی از هنر و صنعت بوده، بکارگیری نمادها و تصاویر که روی آثار باستانی بکار گرفته شده نمایانگر آنست که هر نقش دارای تفکر و تحلیلی عمیق بوده و هنر والای ایران را در این صنعت به تصویر می کشد

قابل توجه مدرسین محترم : حداقل ۴ صفحه در هر هفته برای ارایه محتوای درس و یک صفحه برای خلاصه درس و نمونه سولات در نظر گرفته شود.

معماری سنگی ایران به زیباترین شکل در عین سادگی دارای فرم، طراحی و محاسبات هندسی دقیقی است. در آثار کهن می توان ایوان های مرتفع، ستونهای مستحکم را با طراحی و تزئینات هنرمندانه مشاهده نمود. تاثیرات بناها به گونه ای بوده که توانسته تاثیر فزاینده ای در جلوه شهر ایفا نماید. بطور مثال می توان به شهر سیلک (اولین شهر در جهان هستی) اشاره نمود

حفاظت و مرمت سنگها چه به عنوان اشیا مستقل و چه در قالب مصالح و تزئینات ساختمانی یک اقدام بین رشته ای همانند دیگر زمینه های حفاظت است. در این زمینه شیمی دانها، زمین شناسان، متخصصین علم مواد، زیست شناسان و در نهایت مرمتگران بایست با هم همکاری نموده تا بتوان اقدامی قابل قبول را انتظار داشت.

قابل توجه مدرسین محترم : حداقل ۴ صفحه در هر هفته برای ارایه محتوای درس و یک صفحه برای خلاصه درس و نمونه سولات در نظر گرفته شود.

کاشی

کشور ایران با تاریخ و تمدن کهن در هنر و صنعت و نیز برخورداری از ذخایر قابل توجه از مواد اولیه از دیر باز به عنوان خاستگاه صنعت کاشی و کاشی سازی مطرح بوده است. در کاوش های باستان شناسی چغازنبیل، شوش و سایر نقاط باستانی ایران، علاوه بر لعاب روی سفال، خشت های لعابدار نیز یافت شده است. این کاوش ها نشان می‌دهد که فن و صنعت موزاییك سازی یعنی ترکیب سنگ های رنگی کوچك و طبق طرح های هندسی و با نقوش مختلف زیبا در آن زمان به اوج ترقی و پیشرفت خود رسیده بوده است. نمونه هایی از صنعت کاشی کاری ایران در شوش که مربوط به کاخ هخامنشیان است پیدا شده که قدمت آن مربوط به ۴۰۰ سال قبل از میلاد است و اکنون در موزه های فرانسه موجود است.

پس از گسترش اسلام، به مرور هنر کاشی کاری یکی از مهمترین عوامل تزیین و پوشش نمای بناهای گوناگون به ویژه بناهای مذهبی شد. از اوایل دوره ی اسلامی کاشی کاران و کاشی سازان ایرانی مانند دیگر هنرمندان ایرانی پیشقدم بوده و طبق گفته‌ی مورخین اسلامی شیوه های گوناگون هنر کاشی کاری را با خود تا دورترین نقاط ممالك تسخیر شده – یعنی اسپانیا- نیز برده‌اند. کاشی کاری یکی از روش های دلپذیر تزئین معماری در تمام سرزمین‌های اسلامی است. تحول و توسعه کاشی ها از عناصر خارجی کوچک رنگی در نماهای آجری آغاز و به پوشش کامل بنا در آثار تاریخی قرون هشتم و نهم هجری انجامید.

کاشی در تزئینات معماری سده‌های نخستین دوران اسلامی، با رنگ فیروزه‌ای و لاجوردی رایج شد که به‌صورت گسترده در کنار آجرهای بدون لعاب به‌کار می‌رفت. در این دوران، کاشی‌کاری ابتدا برای آراستن قسمت‌های بالایی مناره‌ها، برجسته نمودن (نشان‌دادن) جملات مذهبی و آسان‌کردن بازخوانی آن‌ها به‌کار می‌رفت. ولی به مرور جای خود را در تزئینات بناها باز کرد. هنرمندان ایرانی از ترکیب کاشی های با رنگ های مختلف به شیوه موزاییك، نوع کاشی «معرق» را به وجود آوردند و خشت های کاشی های ساده و یکرنگ دوره ی قبل از اسلام را به رنگ های متنوع آمیخته و نوع کاشی «هفت رنگ» را ساختند. همچنین از ترکیب کاشی‌های ساده با تلفیق آجر و گچ، نوع کاشی های «معقلی» را پدید آوردند و به این ترتیب از قرن پنجم هجری به بعد کمتر بنایی را می توان مشاهده کرد که با یکی از روش های سه‌گانه فوق و یا کاشی های گوناگون رنگین تزیین نشده باشد. در دوران صفویه هنر و صنعت کاشی سازی به اوج ترقی خود رسید

قابل توجه مدرسین محترم : حداقل ۴ صفحه در هر هفته برای ارایه محتوای درس و یک صفحه برای خلاصه درس و نمونه سولات در نظر گرفته شود.